

Sygn. akt II Ca 514/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

K., dnia 21 stycznia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Henryk Haak
Sędziowie:	SSO Janusz Roszewski (spr.) SSO Marian Raszewski
Protokolant:	st. sekr. sąd. Elżbieta Wajgielt

po rozpoznaniu w dniu 21 stycznia 2016 r. w Kaliszu

na rozprawie

sprawy z powództwa Z. M. , I. J.

przeciwko J. S. , E. S. (1)

o zapłatę

na skutek apelacji powodów

od wyroku Sądu Rejonowego w Ostrowie Wielkopolskim

z dnia 8 grudnia 2014r. sygn. akt I C 692/12

1. oddala apelację;
2. zasądza solidarnie od powodów Z. M. i I. J. solidarnie na rzecz E. S. (1) i J. S. kwotę 1800 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym.

SSO Janusz Roszewski SSO Henryk Haak SSO Marian Raszewski

Sygnatura akt II Ca 514/15

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 8 grudnia 2014r. Sąd Rejonowy w Ostrowie Wielkopolskim zasądził od solidarnie od pozwanych E. S. (1) i J. S. na rzecz powódki Z. M. kwotę 246,17 zł oraz na rzecz I. J. kwotę 246,17 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 10 lutego 2012r. do dnia zapłaty, oddalił powództwo w pozostałej części, umorzył postępowanie w części oraz rozstrzygnął o kosztach procesu.

Apelacje od wyroku wniosły powódki zaskarżając wyrok w całości. Zarzucając naruszenie przepisów prawa materialnego art. 224 §1 w zw. z art. 1029 §2 k.c. wniosły z zmianę zaskarżonego wyroku przez uwzględnienie powództwa w całości.

W odpowiedzi na apelacje powódek, pozwane wniosły o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym,.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje

Apelacja powódek jako nieuzasadnioną podlega oddaleniu. Podniesiony w apelacji zarzut naruszenia prawa materialnego jest nieuzasadniony.

Sąd Okręgowy w całości aprobuje ustalenia faktyczne dokonane w sprawie przez Sąd Rejonowy, bowiem ich treść jest niesprzeczna z wynikami postępowania dowodowego opartego na wszechstronnej ocenie zgromadzonych dowodów nie mającej cech dowolności. W konsekwencji przyjmuje ich wynik do dalszych rozważań nad podstawą materialną rozstrzygnięcia.

W takiej sytuacji zgodnie z **art. 387. § 2¹** jeżeli sąd drugiej instancji nie przeprowadził postępowania dowodowego ani nie zmienił ustaleń faktycznych sądu pierwszej instancji, a w apelacji nie zgłoszono zarzutów dotyczących tych ustaleń, **uzasadnienie wyroku może zawierać jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa.**

Nie jest uzasadniony zarzut naruszenia art. 224 §1i2 zw. z art. 1029 §2 k.c.

Przede wszystkim bezsporne jest w sprawie, że zostały sporządzone przez zmarłego właściciela dwa testamenty tj. testament notarialny wskazujący na spadkobierców pozwanych i testament zwykły wymieniający jako spadkobierców powodów. Strony w toku postępowania o stwierdzenie nabycia spadku wzajemnie kwestionowały okazane testamenty. Prawidłowo zatem Sąd wywiódł, że małżonkowie S. byli posiadaczami samoistnym oraz, że do chwili uprawomocnienia się postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku w dniu 23 kwietnia 2011r. przekonanie pozwanych, iż posiadają całą nieruchomość spadkową zgodnie z przysługującym im prawem, a nie tylko część objętą umową dzierżawy, było usprawiedliwione, co oznacza, że posiadali oni do tej chwili przedmiot spadku w dobrej wierze.

Roszczenie z art. 1029 § 1 k.c. dotyczy przedmiotów spadkowych, którymi włada rzekomy spadkobierca, przy czym przez te przedmioty należy rozumieć nie tylko rzeczy, ale i prawa. Charakter prawny roszczenia o ochronę dziedziczenia wyraża się w tym, że z chwilą otwarcia spadku powstaje po stronie spadkobiercy prawo podmiotowe o szczególnym charakterze, tzw. prawo do dziedziczenia. Roszczenie to służy ochronie tego prawa, a jego celem jest zapewnienie spadkobiercy, który nie wszedł w posiadanie spadku, aby znalazł się w takiej samej sytuacji faktycznej i prawnej, w jakiej znajdował się spadkodawca.

Istotnym bowiem warunkiem roszczenia posesoryjnego jest faktyczne władztwo nad rzeczą (wyr. SN z dnia 20 maja 1968 r., I CR 247/68, OSNC 1969, nr 11, poz. 198). Powstaje tylko w przypadku objęcia przez osobę trzecią w posiadanie rzeczy wchodzących w skład spadku po otwarciu spadku. Spadkobierca może wystąpić przeciwko osobie władającej rzeczą, z roszczeniem opartym na art. 1029 § 1 k.c., jako roszczeniem windykacyjnym. Przenosząc powyższe uwagi na grunt rozpoznawanej sprawy stwierdzić należy, że sporny grunt w chwili otwarcia spadku znajdował się już w posiadaniu pozwanych, którzy wywodzili swoje prawo do kontynuowania posiadania z powołania ich do spadku. Zatem odmowa żądaniu powodów wydania nieruchomości spadkowej, nie jest równoznaczna z objęciem jej w posiadanie po otwarciu spadku i władaniem tą nieruchomością w złej wierze.

Powodowie dopiero po uzyskaniu stwierdzenia nabycia spadku, potwierdzającego przejście na nich skutkiem sukcesji uniwersalnej własności przedmiotów spadkowych, mogli wytoczyć przeciwko pozwanym powództwo o wydanie nieruchomości spadkowej, lecz opartego nie na roszczeniu z art. 1029 §1 k.c., lecz z art. 222 §1 k.c.

Natomiast art. 224 k.c. odnosi się do stosunków pomiędzy właścicielem (współwłaścicielem) rzeczy a jej posiadaczem, przede wszystkim chodzić tu będzie o osobę pozbawiającą właściciela faktycznego władztwa nad rzeczą (por. art. 336 k.c.). Powszechnie przyjmuje się, że roszczenia o wynagrodzenie za korzystanie z rzeczy o zwrot pożytków, o odszkodowanie za zużycie lub pogorszenie rzeczy oraz usunięcie skutków dokonanych nakładów, mają charakter uzupełniający roszczenia windykacyjne i negatoryjne (art. 222 k.c.)

W tym stanie rzeczy rozliczenia z tytułu zwrotu pożytków cywilnych za korzystanie z nieruchomości należącej do spadku po S. L. (dochodów z tytułu wynagrodzenia) winno być dokonane na podstawie art. 222 § 1 kc w zw. z art. 224 § 1 kc. Pozwani i E. S. (2) w okolicznościach rozpoznawanej sprawy byli samoistnymi posiadaczami w dobrej wierze. Faktycznie władali nieruchomością spadkową we własnym imieniu i na własną rzecz jak właściciele, a domniemanie dobrej wiary (art. 7 kc) nie zostało wzruszone przez powodów, na których w tym zakresie spoczywał ciężar dowodu (art. 6 kc). Dobra wiara pozwanych trwała do chwili zgłoszenia i wylegitymowania się powodów jako spadkobierców zmarłego właściciela prawomocnym postanowieniem sądu.

Samo otwarcie i ogłoszenie testamentu przejętego ostatecznie jako podstawa do oznaczenia kręgu spadkobierców, nie rodziło po stronie pozwanych obowiązku zwrotu posiadanej nieruchomości, skoro sami wywodzili swoje prawa do nieruchomości spadkowej z drugiego z testamentów, który także został otwarty i ogłoszony.

Brak zatem było podstawy do udzielenia powodom żądanej ochrony prawnej co najmniej do dnia wskazanego przez Sąd Rejonowy tj. do dnia 24 kwietnia 2011 roku. W tym okresie pożytki cywilne w postaci korzyści z posiadanej nieruchomości przysługiwały pozwanym, którzy również nie odpowiadają za jej zużycie ani za jej pogorszenie.

Mając powyższe na względzie Sąd Rejonowy prawidłowo orzekł oddalając w punkcie II wyroku powództwo ponad zasądzone kwoty w punkcie I-szym wyroku tj w zakresie roszczenia głównego ograniczonego przez powodów do kwoty 26.382,31 zł.

Odnosząc się do rozstrzygnięcia w punkcie III obejmującego umorzenie postępowania, to przypomnieć należy, że zapadło ono na skutek złożenia przez powodów oświadczenia o cofnięciu powództwa w zakresie żądania zapłaty ponad kwotę 26.382,31 zł. Skarżąc także i to rozstrzygnięcie powodowie w apelacji nie podnieśli jakichkolwiek zarzutów uzasadniających podważenie podstaw do rozstrzygnięcia w tym zakresie. Sąd Rejonowy w ramach oceny złożonych oświadczeni stron procesu w świetle art. 203 k.p.c. w sposób prawidłowy uznał, że nie istnieją przeszkody wymienione w tym przepisie przepisu, a zatem wywołały skutek w postaci umorzenia postępowania w tym zakresie.

W tej sytuacji apelacja powodów jako nieuzasadniona z mocy art. 385 k.p.c. podlega oddaleniu.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 § 1 w zw. z art. 108§1 k.p.c. uwzględniając odpowiedzialność powodów za wynik postępowania apelacyjnego.